
Zrada Bílé růže

V. S. Alexander

Na ulici byla tma jako v pytli, protože lampy nesvítily. Okna domácností se skrývala za neproniknutelným zatemněním. Jediným zdrojem světla byl úzký srpek měsíce a hvězdy, které se sem tam objevily ve škvírách mezi mraky.

Garrickův zájem zrychlil mé myšlenky i krok. Moje zkušenosti s líbáním se omezovaly na spolužáky, kterým jsem se kdysi líbila, a tahle nepatrná romantická vzplanutí se brzy rozplynula. Táta mě hlídal jako ostříž a máma nic nenamítala proti jeho záměru udržet mě v nevinnosti, abych kráčela k oltáři jako panna. Nemusel se bát. Jakmile došlo na muže, ztrácela jsem sebedůvěru a upadala do rozpaků. Rozhodně nehrozilo, že bych ochotně přišla o věnec. Veškerá moje fascinace lidským tělem pramenila výlučně ze studia, ale v Garrickově blízkosti mě přepadl podivný pocit, že se mi otvírá svět lásky. Přesto jsem nikam nespěchala, protože v těchto časech se vyplácelo postávat stranou, nepřítahovat k sobě pozornost a držet se dál od potíží.

„Co myslíš, jak bych vypadala, kdybich si nechala zkrátit vlasy?“ zeptala jsem se Lisy a natočila jsem si na prsty několik pramenů dlouhých po ramena. Napadlo mě, že bych mohla napodobit Lisin styl. Podobně vypadala žena, která zapředla s Garrickem rozhovor.

„Jenom to ne, Natálie!“ zrohověla se kamarádka. „To nemyslíš vážně!“ Odbočily jsme za roh k mému bytu a já navzdory přítomnosti zachytila v jejím výrazu náznak znepokojení. „Nemíníš si s ním vyjít?“ Její slova vyzněla spíše jako rozkaz než přátelská otázka. „Vždyť ho ani neznáš!“

„Jak ho mám poznat, když se s ním nebudu stýkat?“ opáčila jsem. „Nevypadá jako špatný chlap. Dnes večer řekl několik věcí, díky nimž jsem přehodnotila dojem, který na mě zpočátku udělal. Nemůže do armády, protože má vážně poraněnou nohu.“

Kráčely jsme k mému bytu. Domek paní Hofstetterové byl úhledný a dokonale nezajímavý. Taková tmavá kostka v řadě dalších černých kostek.

„Zapomeň na pár minut na Garricka,“ doporučila mi Lisa. „Můžu na chvíli dál? Do tepla? Chci se s tebou o něco podělit.“

Bylo už pozdě a já nechtěla rušit paní domácí. „Ale musíme být tiše.“

„Bez obav. To, co ti chci říct, vyžaduje nejvyšší stupeň utajení.“

Odemkla jsem dveře a vešly jsme do tmy umocněné zatemněnými okny. Než jsem rozsvítila lampu, Lisa se stačila zout, svléknout si kabát a uvelebit se pod ním na mé posteli se zády opřenými v vyřezávané čelo z ořechového dřeva. Jakmile to v radiátoru zaklapalo, zvedla jsem židli, za běžných okolností přisunutou k prádelníku, a postavila ji do noh postele.

„Pojď blíž,“ zašeptala Lisa a zachvěla se. „Je tady chladno.“

Co má na srdci tak důležitého? Co mi musí říct?

Zaujată jejím vážným výrazem, přisunula jsem se k ní a naklonila se.

Natřásla můj polštář a zase se na něm uvelebila. „Slyšela jsi o Bílé růži?“ Zavrtěla jsem hlavou.

„Jsi si jistá, že paní domácí spí?“

Podívala jsem se na hodinky. „Do postele šla před hodinou.“

„Povím ti něco, o čem nesmíš nikde mluvit.“ Její hlas splýval se šuměním radiátoru. „Hans, Sophie a Alex se postavili proti Říši.“

Rozbušilo se mi srdce.

Lise se třáslý ruce, jak se snažila udržet emoce pod kontrolou.

„Je to velmi nebezpečné, ale něco se musí udělat,“ pokračovala. „Každý, kdo byl do Bílé růže přijat, se o to zasloužil svou inteligencí, přesvědčením a politickým názorem. Včetně mě.“

V očích se jí zatřpytily slzy, jenjen skanout, a já bych ji za ta slova nejradši objala.

„Co jsi to udělala?“ zeptala jsem se jí. Třásla jsem se, jako by se mi chlad panující v místnosti vsákl do kostí. „Hrozí ti nějaké nebezpečí?“

„Dovol mi to dopovědět.“ Opřela se zády o čelo postele a podívala se na mě. „Hans a Alex vyrobili čtyři protinacistické letáky, které rozeslali v červnu a červenci, než jsi odjela na frontu. Některé rozmístili v univerzitním areálu. Bouří se proti Říši a vyzývají německý lid, aby povstal proti zkorumpované vládě a diktátu zla. Národní socialismus nazývají rakovinným vředem a poukazují na to, že od pádu Polska bylo zavražděno na tři sta tisíc Židů...“

Najednou jsem se nemohla nadechnout a žaludek se mi scvrkl při vzpomínce na Sinu a její děti popravené esesáky. A aby toho nebylo málo, zčistajasna jsem si uvědomila, že existují lidé, kteří o páchání ohavných zločinů věděli. *Ostatní to vědí!* Cítila jsem se, jako by ze mě spadly okovy.

„Přestaň, prosím přestaň!“ Styděla jsem se za to, že nejsem schopná s nikým se podělit o svoje příšerné tajemství. Lisa mi položila prst na rty a já neměla daleko ke zhroucení. Cítila jsem se ponížena a ruce se mi třáslý z vědomí, že bych se i já měla postavit zlu, které převzalo vládu nad naší domovinou. Jenže... Jenže tím bych dala v sázku život svůj i svých rodičů. Ale co bych mohla udělat?

Lisa se ke mně naklonila a vzala mě za ruce. „Přejí si, aby ses k nim přidala.“ Její slova zněla jako svátost, boží šepot. „Hans a Alex tě po celou cestu na frontu bedlivě sledovali. Chtějí, aby ses připojila ke skupině.“

„Já?“

„Pomohla bys mi rozesílat a doručovat letáky. S jejich souhlasem je můžeme samy psát. První čtyři napsal Alex s Hansem a brzy začnou pracovat na pátém. Mezitím si představují, že by hnutí mělo rozšířit svoje pole působnosti. Beztak panuje názor, že je Bílá růže celonárodní organizace. Gestapo má strach. Měníme situaci.“ Odmlčela se. „Teď se zaměříme na Vídeň a Norimberk.“

Tiskla jsem paže k tělu ve snaze potlačit zrádné chvění, jež hrozilo, že mě přemůže. „Sophie se bavila se dvěma ženami o Stuttgartu a Hamburku. Šlo o ty letáky?“

Lisa se zvedla z postele, vzala můj kabát a zabalila mě do něj. „Ano. Víím, že je to šok, ale přemýšlej o tom, co jsem ti řekla. Jsme první a nezapomínej, že se musí něco udělat.“

Zhluboka jsem se nadechla a opřela se o židli. Po několika minutách rozjímání jsem se Lise svěřila s tím, co jsem viděla na frontě. Několikrát jsem se musela odmlčet, abych si setřela slzy vyvolané přílivem emocí.

Když jsem skončila, Lisa se natáhla na lůžku a přikryla se kabátem. Dlouho jsme zíraly jedna na druhou. Obě jsme si uvědomovaly, že jsem jí právě pověděla něco, za co bychom obě mohly skončit na popravišti.

„Už musím domů, jinak naši zburcují policii,“ povzdechla si kamarádka. „A to my nechceme.“ Zvedla se z lůžka, vklouzla do kabátu a postavila se za moji židli. Sklonila se a sevřela mě v náruči.

Bála jsem se, aby ji cestou domů někdo neobtěžoval. „Už je po jedenácté. Zůstaň tady, je pozdě.“ Vymanila jsem se z jejího sevření a zvedla se ze židle.

„Ne, to bude v pohodě. Půjdu postranními uličkami, ty znám poslepu. Tak zítra na přednášce.“

Znovu jsem ji objala a ona zamířila ke dveřím.

„Ještě něco,“ zarazila se s rukou na klíce. „Nikomu ani slovo – především ne Garrickovi! I jeho sledují, ale důvěru si zatím nezískal. Sice se ohání těmi správnými slovy, ale Hans o něm chce zjistit víc.“

„Samozřejmě,“ odpověděla jsem s vědomím, že Garrick je Lise od začátku proti srsti.

Lisa otevřela dveře a zmizela ve stínech vznášejících se nad ulicí. Noc jako by ji spolkla.

Já se vyčerpaná zhroutila na postel. Probudila jsem se ve tři ráno a lampa na psacím stolku stále svítila. Zhasla jsem ji a zalezla zpátky pod přikrývku. Doufala jsem, že se mi nebude zdát o věznicích a popravách a hrůzách války. Kromě toho mě děsilo vědomí, že ve mně Garrick Adler probouzí stále větší zvědavost.

Druhý den, v sobotu dopoledne, zatímco jsem se myla v titěrné koupelně svých rodičů, jsem zaslechla, jak máma tiše vykřikla. O víkendech mě často zvali na snídani a já jsem k nim ráda chodila. Byl to vítaný oddech od práce pro paní Hofstetterovou, a navrch jsem si užívala matčinu báječnou kuchyni.

Máma stála u okna shlížejícího na ulici a ruce spuštěné podél boků zatínala v pěst. Pospíchala jsem k ní stejně jako můj otec a uviděli jsme před domem stát černý sedan. Motor běžel naprázdno a z výfuku stoupaly obláčky bílého kouře, které se rychle rozplývaly v prosincovém vzduchu.

Srdce mi vylétlo až do krku, když z auta rázně vystoupila trojice mužů – jeden z nich důstojník SS v černém koženém kabátě a druzí dva v hnědých – a s obvyklou říšskou strohostí svižně kráčeli po chodníku.

„Ať se stane cokoliv, obě mlčte,“ nabádal nás otec a zbledl strachy. „Nic nevíte.“

Vyděšeně jsem se na něho podívala. Něco je strašně špatně. Vchodové dveře často zůstávaly dokořán a já s bušícím srdcem čekala, až na schodech zaduní kroky.

Všude panovalo ticho a chvíli trvalo, než se z přízemí ozvalo šoupání po drážek. Bytem se rozlehlo dvojí ostré zaklepání. Otec si přiložil prst na rty a šel otevřít.

Důstojník SS stál za dvěma muži v hnědých kabátech. Jeden z nich se neopatrně usmál a oznámil, že je z gestapa. „Herr Petrovič?“ zeptal se hlasem prodchnutým pohrdáním, schovávajícím se za zdánlivě příjemným vystupováním. Máma se o mě opřela a já cítila, jak se chvěje. Přesto zůstávala obdivuhodně vyrovnaná a ovládala se. Bezmocně jsme sledovaly to, co se nám odvíjelo před očima. Jinou možnost jsme neměly.

Otec přikývl a zeptal se jich, proč přišli.

„Byli bychom rádi, kdybyste šel s námi,“ prohlásil muž a ostatní dva vstoupili do našeho bytu. Očima těkali kolem sebe, jako by moji rodiče byli podezřelí z té největší zrady.

Chystala jsem se něco namítnout, ale tátův pohled mě varoval, abych se neopovažovala otevřít pusou. Poslechla jsem a bojovala se svým strachem. Moji rodiče nacistickou stranu nikdy nepodporovali, ale pokud jsem věděla, ani ji nikdy nezpochybovali. Nechápala jsem, co gestapo pohledává v jejich bytě. Napřed mě napadlo, že si jdou pro mě kvůli tomu, co jsem odhalila Lise – ale ta by mě nikdy nezhradila.

První muž popadl otce za paži a vystrkal ho na chodbu. Esesák spolu s druhým gestapákem zamířili ke knihovně. Chlap v černém kabátu jediným pohybem skříňku shodil na podlahu, až svazky létaly do všech stran. Spolu s ostatními knihami vpadlo i několik zakázaných.

Gestapák zvedl dvě z nich, včetně díla Tomáše Akvinského, které měl otec tak rád, a štítlivě je svíral v rukavicích. V ranním slunci se kožená vazba leskla jako vyleštěný jantar.

„Víte něco o těchhle knihách, paní Petrovičová?“ zeptal se mámy, a když mluvil, poskakoval mu tenký knírek nad horním rtem.

Máma zavrtěla hlavou a dál mlčela.

„Radím vám, abyste po příštích pár dnů zůstala doma,“ ozval se esesák. Spolu se svým kumpánem se otočil na podpatku a odspěchal s několika knihami v rukách. Zůstaly po nich jen otevřené dveře.

Běžely jsme s mámou k oknu. Chlap, který odvedl mého tátu, ho strkal na zadní sedadlo čekajícího vozu. Nato usedl vedle něho. Druhý příslušník gestapa spolu se členem SS odhodili knihy do kufru a zaujali místa vepředu. Motor zavyl a sedan se hnal ulicí, dokud nám nezmizel z dohledu.

Zůstaly jsme zírat z okna. Máma beze slova odešla do kuchyně. Zvedla vařečku, aby zamíchala vejce, ale vypadla jí z roztřesených prstů. Hned nato se zhroutila u sporáku.

Objímala jsem ji a hladila po vlasech.

„Bože můj, co s ním teď bude?“ vzlykala.

Pokoušela jsem se ji utiшит. Přestala plakat a rozhostilo se hrozivé ticho. Ani po ulici neprojelo žádné auto, jako by gestapo a esesák vyhnali z ulice všechn život. Můj strach se přeměnil v bílý vztek, který mi vzplál za očima. Věděla jsem, co musím udělat.

Svírala jsem mámu v náruči a zapřísáhla jsem se, že budu vzdorovat Hitlerovi, jeho Říši i přísluhovačům.

Přidám se k Bílé růži.

Přeložila Jana Vlčková